

Rådmannens budsjettforslag for 2019 - kommunene

1. Innledning

Budsjettundersøkelsen er gjennomført ved at det er sendt ut spørreskjema til rådmenn/økonomisjefer i 150 kommuner. Det er bedt om svar med utgangspunkt i rådmannens/byrådets fremlagte forslag til budsjett for 2019. Parallelt med spørreundersøkelsen er økonomiske oversikter fra fremlagte budsjett- og økonomiplanforslag for 2019-2022 lastet ned fra kommunene sine nettsider. Behandlingen i kommunestyrene gjenstår; og det skjer vanligvis de 2-3 siste ukene før jul.

Undersøkelsen viser at årets budsjettarbeid i landets kommuner er krevende. Andelen kommuner som svarer at budsjettarbeidet har vært mer krevende enn foregående år er høyere i 2018 og 2019 enn i tilsvarende undersøkelse for 2015, 2016 og 2017, men på samme nivå som for undersøkelsen for 2014.

Kommunene ble i spørreundersøkelsen bedt om å angi hvor mye driftsbudsjettet for 2019 for ulike tjenesterområder er sammenliknet med vedtatt budsjett for 2018. Svarene skulle oppgis som prosentvis endring (i nominelle priser). Når svarene innbyggervektes, forventes det en økning utover lønns- og prisvekst i sentraladministrasjonen, kommunale veier, eiendomsforvaltning, pleie- og omsorg, kultur, skole og barnehage.

Utgiftene til barnevern forventes fortsatt å øke mye i de minste kommunene, som må ses i sammenheng med en forventning om flere barn som har behov for tiltak. Veksten i utgifter og antall tjenestemottakere i barnevern ser totalt sett ut til å bli noe svakere i 2019 enn foregående år. Utgifter til sosialtjenester går betydelig ned.

De fleste av kommunene i spørreundersøkelsen oppgir at skjerpet pedagognorm og bemanningsnorm i barnehagene vil føre til økte utgifter.

Neste alle kommunene i spørreundersøkelsen, som har frivillighetssentral, bevilger minst det beløpet som fremgår av tabell C i Grønt Hefte til dette formålet.

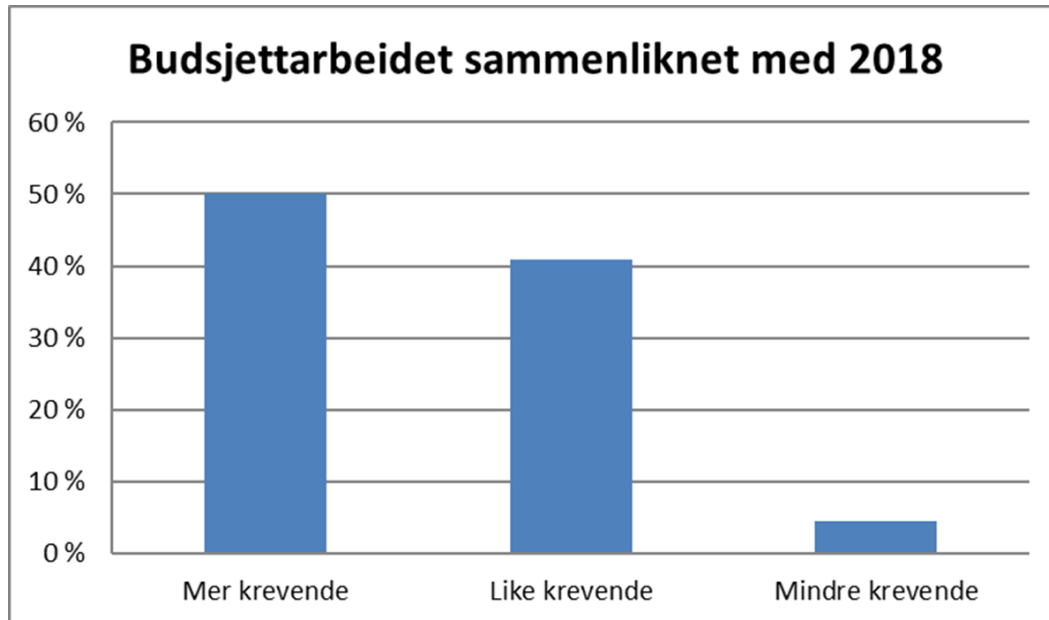
En gjennomgang av budsjettdokumenter i 88 utvalgskommuner viser at driftsinntektene øker med 3,9 prosent fra budsjettforslag i 2018 til budsjettforslag 2019. De frie inntektene (skatt og rammetilskudd) øker med 4,0 prosent fra 2018 til 2019, mens eiendomsskatteinntektene øker med over 6 prosent. Netto driftsresultat i utvalgskommunene utgjør 1,0 prosent av driftsinntektene.

Investeringsbudsjettene i utvalgskommunene indikerer at kommunene samlet planlegger å investere om lag 85 – 90 mrd. kroner i 2019. Kommunene effektiviserer og iverksetter sparetiltak for i underkant av 4 milliarder kroner i 2019.

2. Hvordan har budsjettarbeidet for 2019 vært?

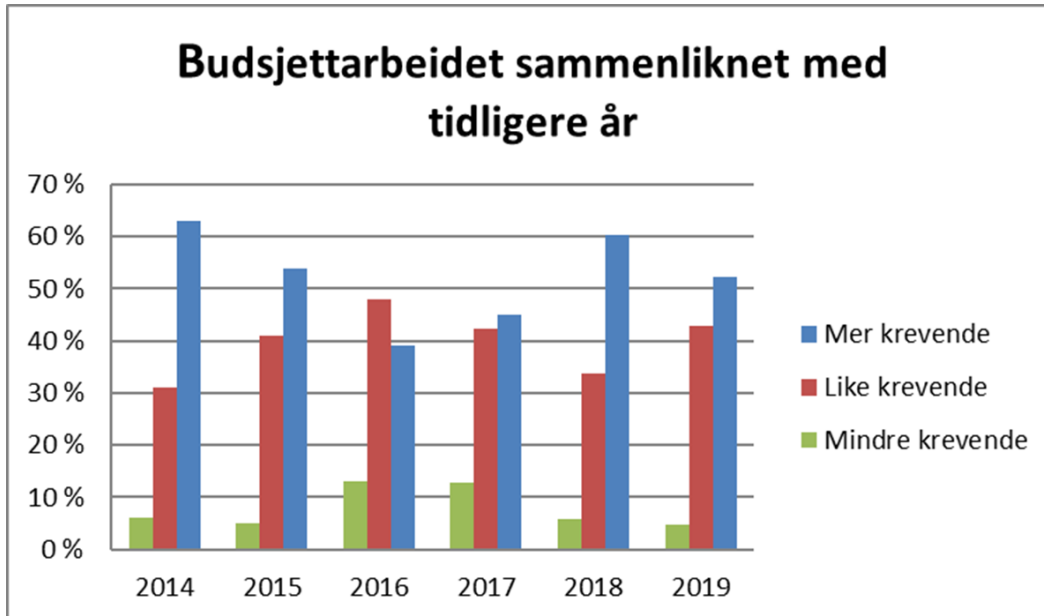
Av et utvalg på 150 kommuner har 72 kommuner svart på spørreundersøkelsen. Nærmere 50 prosent av landets innbyggere bor i de kommunene som har svart.

Nesten alle kommunene svarer at budsjettarbeidet for 2019 har vært mer eller like krevende som foregående år.

Figur 1: Hvor krevende har budsjettarbeidet for 2019 vært sammenliknet med 2018?

Andelen kommuner som svarer at budsjettarbeidet har vært mer krevende enn foregående år er høyere i 2018 og 2019 enn i tilsvarende undersøkelse for 2015, 2016 og 2017, men på samme nivå som for undersøkelsen for 2014. I tolkningen av dette spørsmålet må det videre tas hensyn til at referanserammen for dette spørsmålet ikke er det samme; i årets budsjettundersøkelse er referanseramme budsjettarbeidet for 2018, mens referanserammen for de to foregående undersøkelsene har vært budsjettarbeidet i henholdsvis 2013, 2014, 2015, 2016 og 2017.

Figur 2: Hvor krevende har budsjettarbeidet vært sammenliknet med fjoråret?

3. Driftsbudsjettet

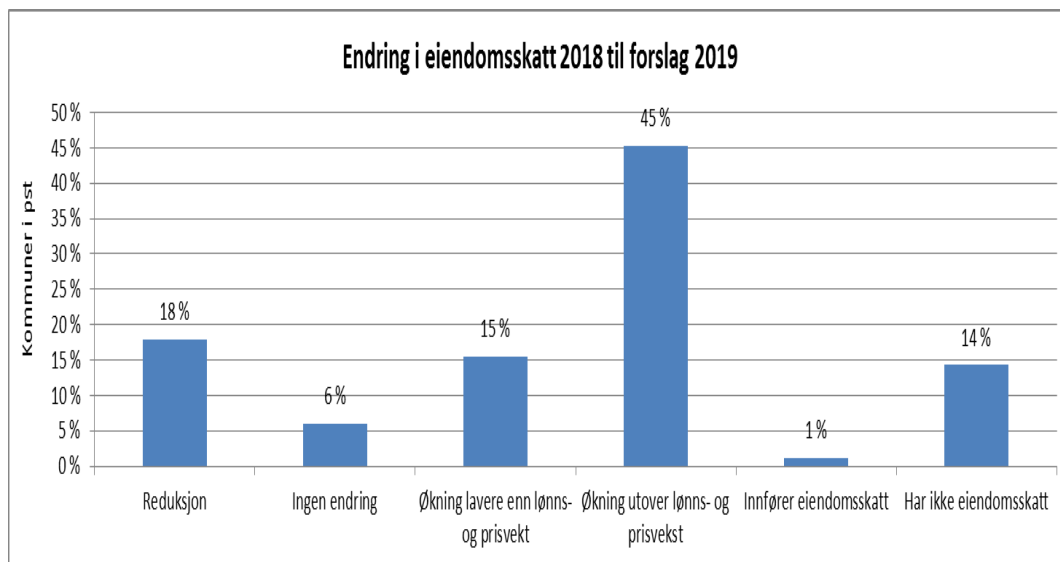
Det er foretatt en gjennomgang av økonomisk oversikt driftsbudsjett i 84 kommuner. I tabellen nedenfor vises aggregerte driftsbudsjettall for 2019 for disse kommunene sammenliknet med rådmennenes budsjettforslag i de samme kommunene for 2018.

84 kommuner i utvalget	Forslag 2019	Forslag 2018	Endring pst
Sum driftsinntekter	-149 123 608	-143 499 270	3,9
Sum driftsutgifter ekskl. avskrivninger	141 822 104	136 062 803	4,2
Brutto driftsresultat ekskl. avskrivninger	-7 301 504	-7 436 466	-1,8
<i>I pst av driftsinntekter</i>	4,9	5,2	
Finansutgifter og -inntekter	5 798 372	5 572 373	4,1
Netto driftsresultat	-1 503 132	-1 864 094	-19,4
<i>I pst av driftsinntekter</i>	1,0	1,3	
Avsetning og bruk av bundne fond	-401 407	-392 018	2,4
Netto driftsresultat etter bundne fondsavsetninger	-1 904 539	-2 256 111	-15,6
<i>I pst av driftsinntekter</i>	1,3	1,6	

Tabell 1 – Aggregert driftsbudsjett utvalgskommuner

I de 84 kommunene i undersøkelsen **øker driftsinntektene med 3,9 pst** fra budsjettforslag 2018 til budsjettforslag 2019. Det er kommuner med over 60 000 innbyggere som har den største veksten med 4,4 pst. Dette har blant annet sammenheng med høyere vekst i eiendomsskatt og overføringsinntekter (bl.a. øremerkede statstilskudd) enn i de andre kommunegruppene. Utvalgskommunene under 10 000 innbyggere har den laveste veksten med 2,7 pst, som bl.a. forklares av lavere vekst i frie inntekter og nedgang i overføringsinntekter.

De frie inntektene (skatt og rammetilskudd) øker med 4,0 prosent fra 2018 til 2019. Dette er om lag 0,2 prosentpoeng høyere enn for landet samlet og antas å ha sammenheng med at større kommuner har høyere representasjon i budsjettundersøkelsen enn de mindre kommunene. **Eiendomsskatteinntektene** i utvalgskommunene øker med over 6 prosent, men hele veksten utover lønns- og prisvekst har sammenheng med at en større kommune foretar retaksering sine næringseiendommer. Budsjettundersøkelsen viser videre at eiendomsskatteinntektene øker mindre enn lønns- og prisveksten i omlag ½ parten av kommunene som har innført eiendomsskatt. Foreslåtte innstramminger i eiendomsskatten når det gjelder produksjonsutstyr antas å være en forklaringsfaktor i denne sammenheng. Økte strømpriser og dermed økte eiendomsverdier på kraftanlegg antas å trekke i motsatt retning.

Figur 3 – Utvikling i eiendomsskatteinntekter i utvalgskommuner

Brutto driftsutgifter øker med 4,2 prosent eller 0,3 prosentpoeng mer enn driftsinntektene. Utgiftsveksten påvirkes av befolkningsendringer (demografiendringer), regjeringens ønskede satsinger, nye normer innen skole og barnehage, samt økte pensjonskostnader. Veksten i driftsutgifter varierer fra 3,0 pst i kommuner med under 10 000 innbyggere til 4,6 prosent i kommuner med 20 - 60 000 innbyggere og over 60 000 innbyggere. Lønn og sosiale utgifter utgjør om lag 2/3 av brutto driftsutgifter, og øker med 4,3 pst fra budsjettforslag 2018 til budsjettforslag 2019. Dette er høyere enn anslått lønnsvekst og økning i pensjonskostnadene, og kan indikere at kommunene har lagt opp til en økning i bemanningen i budsjettforslagene for 2019. Nye bemanningsnormer innenfor skole og barnehage er her en mulig forklaringsfaktor.

Sterkere vekst driftsutgifter enn driftsinntekter gjør at **brutto driftsresultat** eksklusive avskrivninger reduseres fra 5,2 prosent av driftsinntektene i 2018 til 4,9 prosent i 2019.

Andelen av inntektene som kan benyttes til dekning av finansutgifter, finansiering av investering og styrking av soliditeten i driftsøkonomien reduseres dermed fra 2018 til 2019.

Nettofinansutgiftene øker mer enn inntektsveksten, og dette skyldes i første rekke økte avdrag som følge av økt lånegjeld og/eller redusert avdragstid. Økte renteutgifter kompenseres i stor grad gjennom økte finansinntekter (renter, utbytte etc). Dette kan det tyde på at kommunene legger til grunn et høyere rentenivå i 2019 enn i budsjettforslagene for 2018, samt at kommunene har fått noe bedre likviditet som følge av gode regnskapsresultater de siste årene.

Netto driftsresultat i utvalgskommunene utgjør 1,0 prosent av driftsinntektene, hvilket er 0,3 prosentpoeng lavere enn i budsjettforslagene for foregående år. Budsjettert netto driftsresultat for 2019 er videre $\frac{3}{4}$ prosentpoeng lavere enn gjennomsnittlig anbefalt nivå fra Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU).

Budsjettundersøkelsen indikerer dermed et resultat i 2019 som er for lavt til å opprettholde verdien på kommunenes formue.

Det er samtidig store variasjoner mellom kommunene når det gjelder hvor stor andel av inntektene som avsettes til netto driftsresultat. Kommunene over 60 000 innbyggere har et resultat som samlet ligger klart over øvrige kommunegrupper, men det er også her betydelige variasjoner mellom kommunene. Kommuner under 10 000 innbyggere budsjetterer med høyere utgifter enn inntekter og netto driftsresultat blir dermed negativt; -0,38 prosent av driftsinntektene. Disse kommunene må dermed bruke av sine fondsreserver for å finansiere driften i 2019.

Deler av fondsreservene er knyttet til periodisering (bruk og avsetning til bundne fond). Tas det hensyn til dette øker netto driftsresultat for de 84 kommunene i undersøkelsen til 1,3 prosent av driftsinntektene for utvalgskommunene samlet, eller $\frac{1}{2}$ prosentpoeng lavere enn TBUs gjennomsnittlige anbefalte nivå. For kommunene under 10 000 innbyggere er netto driftsresultat etter disse tidsavgrensningene på 0,08 prosent, hvilket vil si at denne kommunegruppen tilnærmet benytter alle sine inntekter i 2019 til finansiering av løpende utgifter.

I utvalgsundersøkelser kan tall fra enkeltkommuner påvirke de samlede resultatene. Gjennomsnittsresultat og medianresultat (resultat for den kommunen som er midt i utvalget) vil kunne gi oss utfyllende informasjon. Brukes disse indikatorene på utvalget er tendensene de samme, det er de minste kommunene som har de svakeste resultatene og de største kommunene det beste resultatet. At medianen for netto driftsresultat i de minste kommunene (-0,03 %) ligger noe over det samlede resultatet for disse kommunene (-0,38 %), samtidig som gjennomsnittsresultatet er på nivå med samlet resultat, indikerer at det er noen kommuner i denne kommunegruppen som budsjetterer med driftsutgifter som er betydelig høyere enn driftsinntektene.

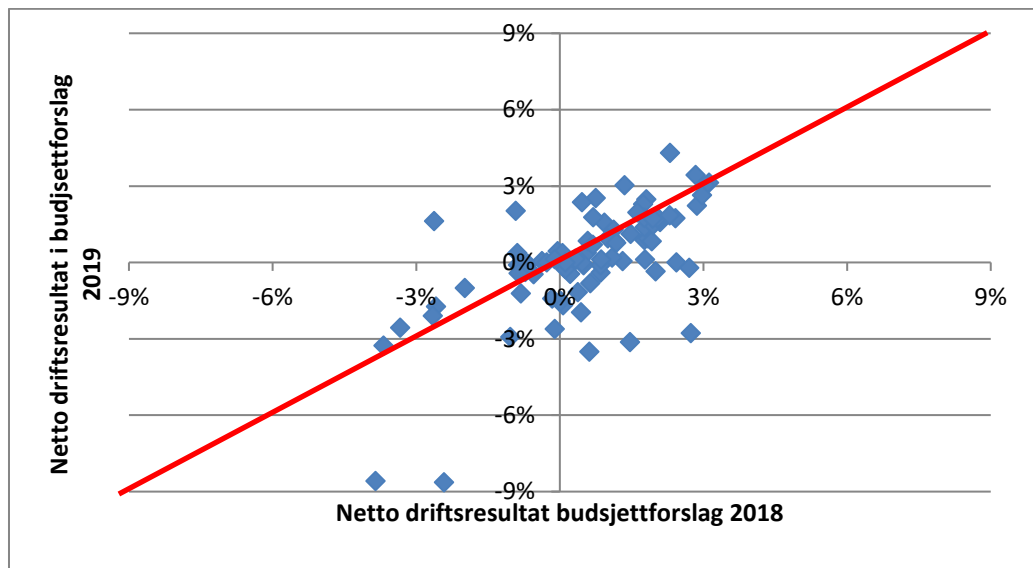
Kommunegrupper	Budsjettert netto driftsresultat 2019	Gjennomsnittlig budsjettert netto driftsresultat 2019	Median - budsjettert netto driftsresultat 2019	Netto driftsresultat estimert for alle kommuner (eks Oslo)	Antall kommuner
Under 10 000 innbyggere	-0,38 %	-0,38 %	-0,03 %		46 (308)
10 000 - 20 000 innbyggere	0,69 %	0,62 %	0,83 %		15 (55)
20 000 - 60 000 innbyggere	0,27 %	0,27 %	0,36 %		15 (47)
Over 60 000 innbyggere	1,87 %	1,92 %	1,80 %		8 (11)
Totalt:	1,01 %			0,5 % - 0,8 %	84 kommuner

Tabell 2 – Netto driftsresultat for 2019

KS anslår på grunnlag av utvalgskommunenes budsjetter at netto driftsresultat for alle landet kommuner vil bli i størrelsesorden 0,5 – 0,8 prosent av driftsinntektene for 2019.

Anslaget er lavere enn resultatet i utvalgskommunene, og skyldes at store kommuner er sterkere representert i budsjettundersøkelsen enn mindre og mellomstore kommuner.

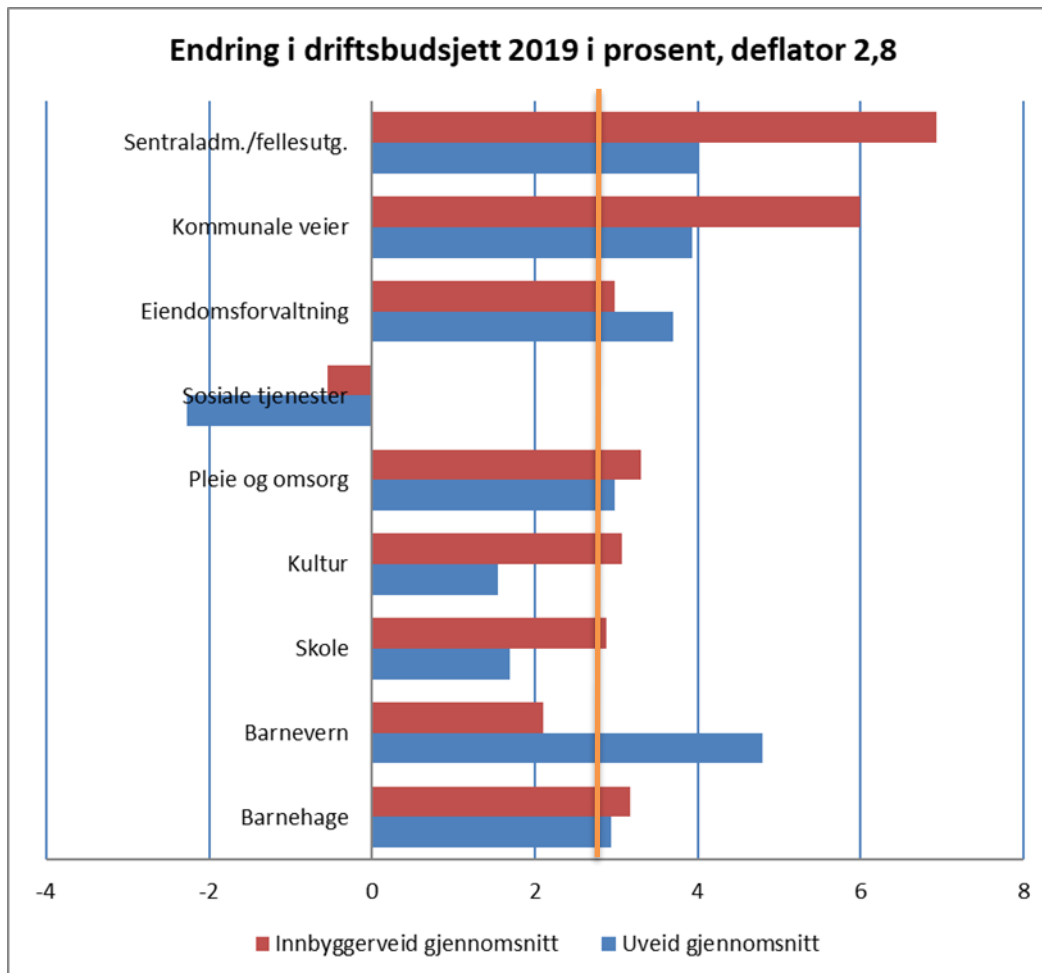
51 av de 84 kommunene (60 pst) i utvalget budsjetterer i 2019 med et netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene som er svakere enn i budsjettforslagene for 2018. Disse kommunene ligger under rød linje i Figur 1 nedenfor. Tas det hensyn til avsetning til og bruk av bundne fond, er det 47 kommuner som budsjetterer med redusert netto driftsresultat. Det er videre 32 kommuner (38 prosent) som budsjetterer med negativt netto driftsresultat i 2019. Halvparten av sistnevnte, 16 kommuner, budsjetterte med negativt resultat også i 2018.

Figur 4– Netto driftsresultat i budsjettforslag 2019 og budsjettforslag 2018 som andel av driftsinntektene.

3.2 Tjenesteområdenes driftsbudsjetter

Kommunene ble i spørreundersøkelsen bedt om å angi hvor mye veksten i driftsbudsjettet for 2019 for ulike tjenesterområder er sammenliknet med vedtatt budsjett for 2018. Svarene skulle oppgis som prosentvis endring (i nominelle priser). Når svarene innbyggervektes, forventes det en økning utover lønns- og prisvekst på i sentraladministrasjon, kommunale veier, eiendomsforvaltning, pleie- og omsorg, kultur, skole og barnehage.

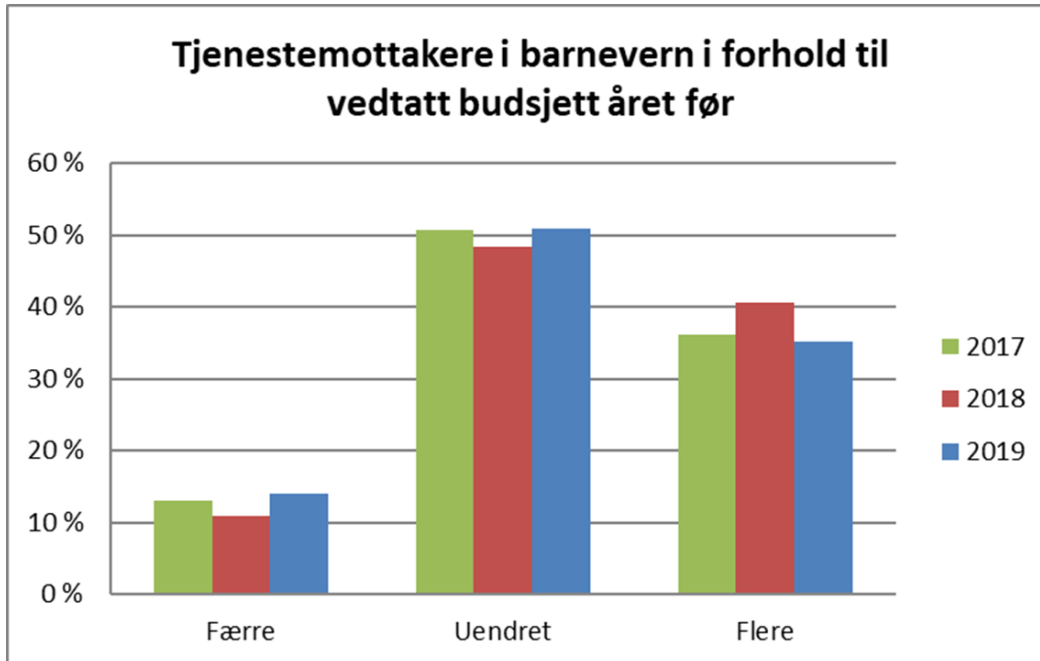

Figur 5: Endringer i driftsbudsjett på tjenesteområder, fra budsjettundersøkelsen 2019¹

Økning i sentraladministrasjonen, kan forklares ved at mange kommuner budsjetterer med økt lønnsreserve som fellesutgift.

Utgiftene til barnevern forventes fortsatt å øke mye i de minste kommunene, som må ses i sammenheng med en forventning om flere barn som har behov for tiltak. Veksten i utgifter og antall tjenestemottakere i barnevern ser totalt sett ut til å bli noe svakere i 2019 enn foregående år.

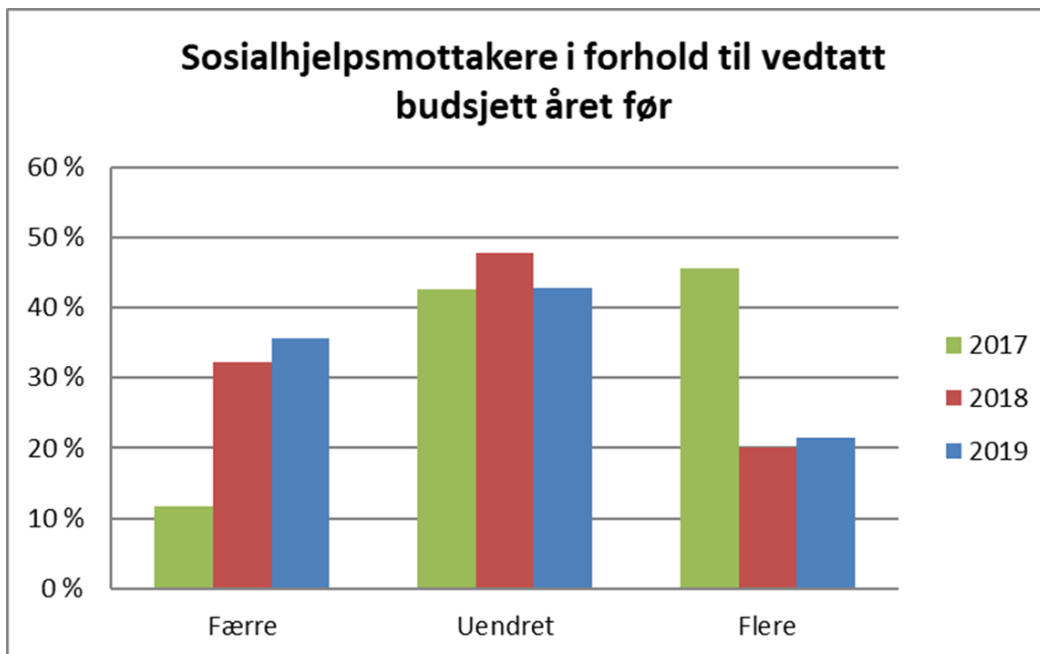
¹ **Innbyggervektet gjennomsnitt** - Hver kommunes svar i undersøkelsen multipliseres med antall innbyggere, og så summeres dette for alle kommuner. Summen deles så på antall innbyggere i kommunene som har svart for å finne innbyggervektet gjennomsnitt.. .

Figur 6: Antall tjenestemottakere i barnevern, rådmennenes budsjettforslag 2017, 2018 og 2019

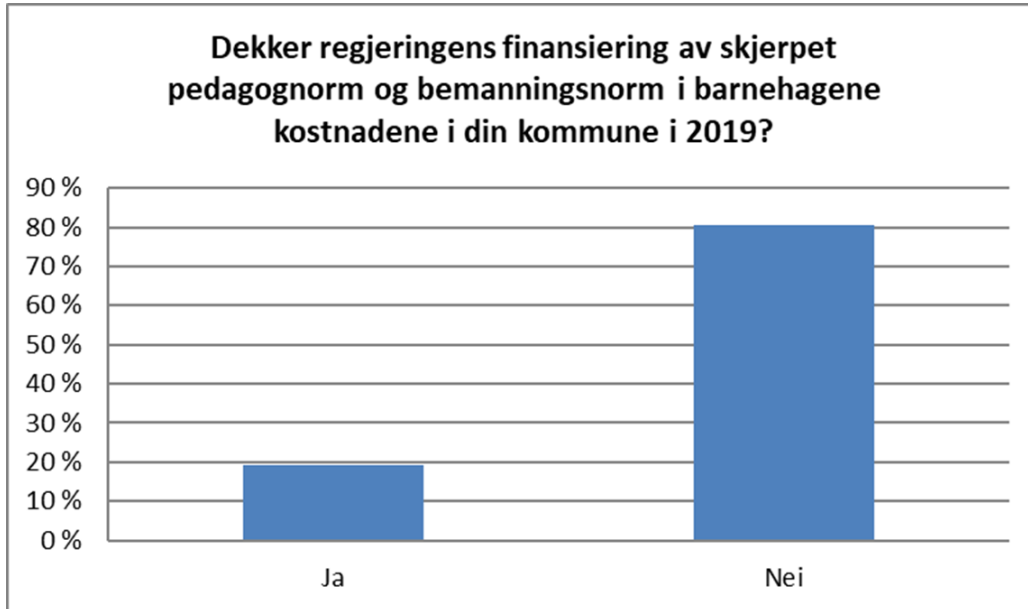
Det er forventet betydelig nedgang i driftsbudsjettet for sosiale tjenester samtidig med at veksten i antall sosialhjelpsmottakere i både i 2018 og 2019 er på vei ned i forhold til foregående år. Dette kan blant annet skyldes

- Aktivitetsplikt for unge sosialhjelpsmottakere
- Færre arbeidsinnvandrere
- Færre innvandrere og flyktninger
- Fallende arbeidsledighet
- Prioritering av innvandrere og rett til videregående opplæring

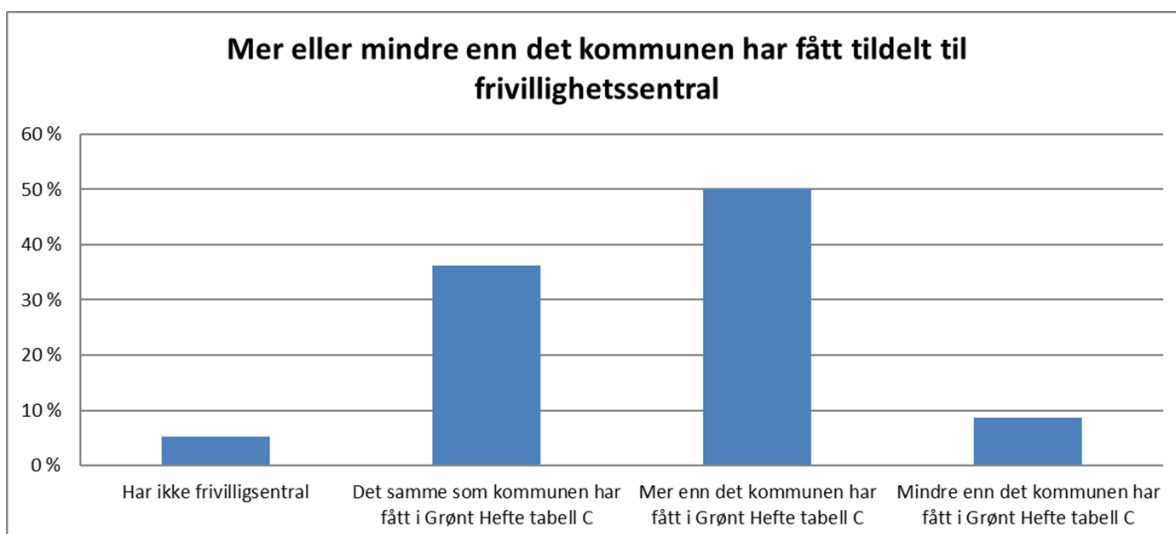
Figur 7: Sosialhjelpsmottakere i forhold til vedtatt budsjett året før

80 prosent av kommunene i spørreundersøkelsen påpeker at skjerpet pedagognorm og bemanningsnorm i barnehagene vil medføre økte utgifter for kommunen.

Figur 8: Økte utgifter som følge av skjerpet pedagog- og bemanningsnorm i barnehage

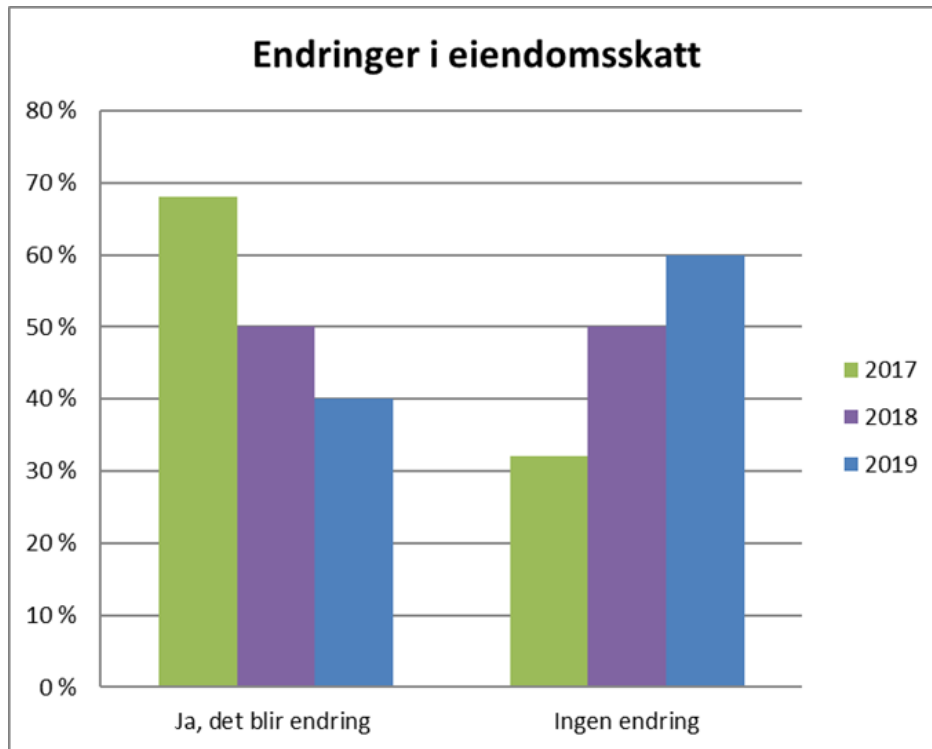
Kommunene fikk spørsmål om det i rådmannens budsjettforlag foreslås at frivillighetssentral får mindre/mer støtte fra kommunen enn rammetilskudd som fremgår av tabell C i Grønt hefte. Av kommunene med frivilligsentral svarer 90 prosent av kommunene oppgir at de bevilger det samme beløpet eller mer enn det som fremgår av tabell C i Grønt Hefte.

Figur 9: Midler til frivillighetssentral

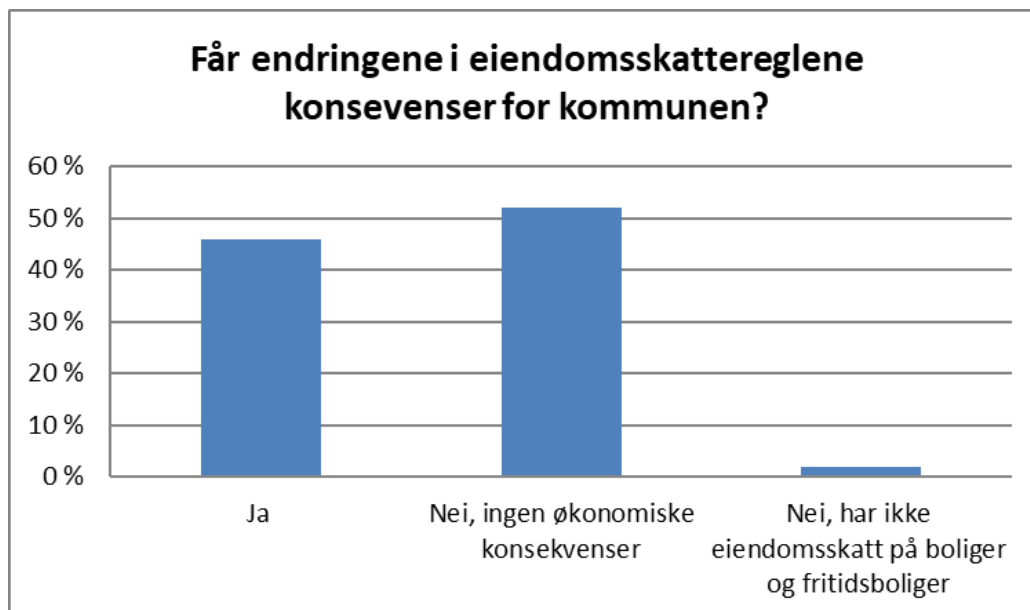
Utgiftene til eiendomsforvaltning øker noe mer enn lønns- og prisveksten, hvor det også var en vekst i budsjettet for 2018.

Mange av kommunene som har eiendomsskatt oppgir at de i 2019 vil gjøre endringer i eiendomskatten, men færre enn i 2017 og 2018.

Figur 10: Andel kommuner som oppgir de vil gjøre endringer i eiendomsskatt i 2018

Regjeringen foreslår i statsbudsjettet for 2019 endringer i eiendomsskatt for boliger og fritidseiendom som får virkning fra 2020. Kommunene fikk spørsmål om regjeringens forslag får økonomiske konsekvenser for egen kommune.

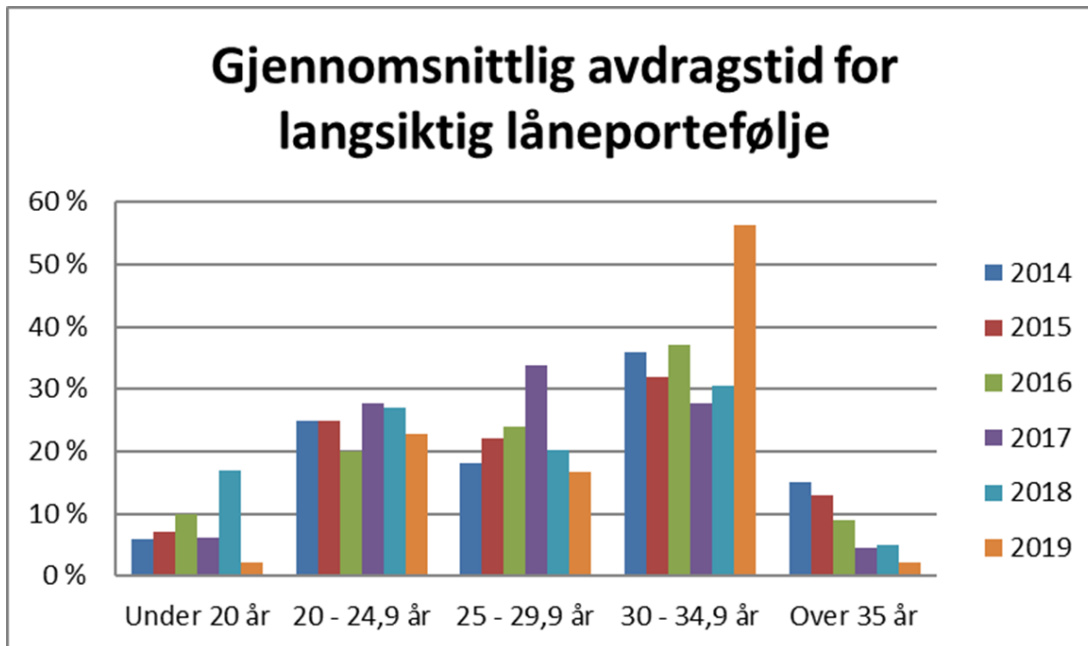
Figur 11: Andel kommuner som oppgir at endringer i eiendomsskattereglene får økonomiske konsekvenser

Over 40 prosent av kommunene oppgir at regjeringens foreslåtte endringene i eiendomsskattereglene vil få økonomiske konsekvenser for egen kommune med virkning fra 2020 .

4. Finans

4.1 Avdragstid for langsiktig låneportefølje

Den gjennomsnittlige avdragstid på langsiktig låneportefølje er på 27,8 år. Figur 12 viser at flertallet av kommunene i utvalget oppgir en avdragstid på 30-35 år på langsiktig låneportefølje.

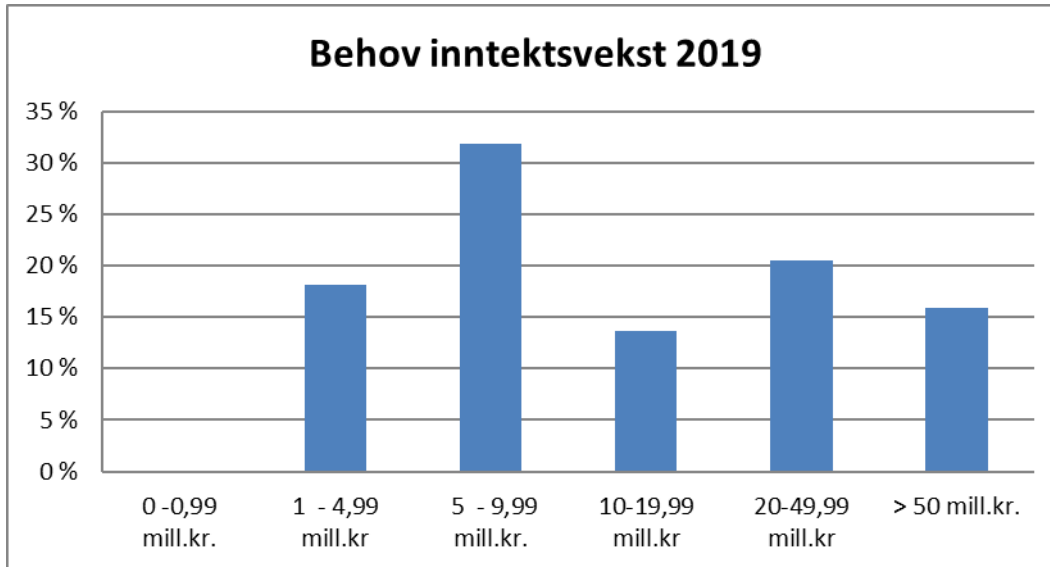

Figur 12: Gjennomsnittlig avdragstid lånegjeld, budsjett 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019.

Regler om maksimal avdragstid følger av kommunelovens § 50. Kommunene kan imidlertid velge en kortere avdragstid, og i spørreundersøkelsen ble kommunene bedt om å angi gjennomsnittlig avdragstid for kommunens låneportefølje. Gjennomsnittlig gjestående avdragstid for kommunene i spørreundersøkelsen er 26 år. Gjenværende avdragstid er omtrent som tilsvarende undersøkelse fra 2014 - 2018. Nærmere 50 prosent av kommunene har en gjennomsnittlig gjestående avdragstid på mindre enn 30 år.

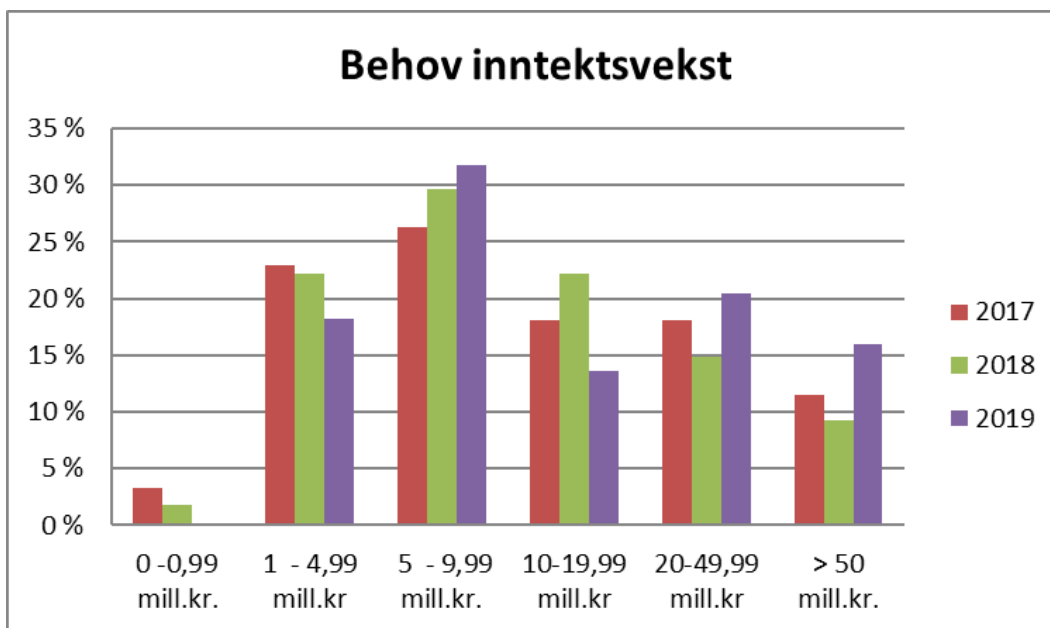
4.2 Kommunene effektiviserer og iverksetter sparetiltak

Kommunene er i spørreundersøkelsen for 2019 bedt om å gi anslag for hvor mye høyere inntektsvekst kommunene måtte hatt, dersom det ikke var lagt inn effektiviseringstiltak og budsjettbalansen skulle vært uendret. Kommunene har oppgitt dette behovet i millioner kroner.

Figur 13: Behov inntektsvekst i 2019 uten effektiviserings- og innsparingstiltak

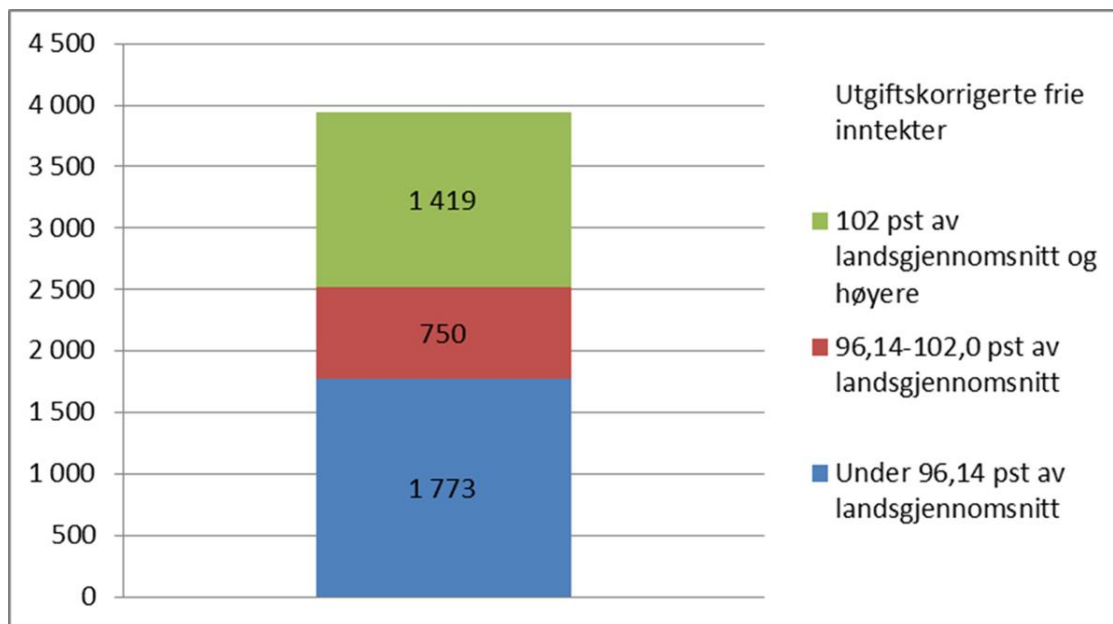
I figuren under viser behov inntektsvekst uten effektiviserings- og innsparingstiltak for årene 2017, 2018 og 2019.

Figur 14: Behov inntektsvekst i 2017 - 2019 uten effektiviserings- og innsparingstiltak

For å kunne gi et anslag for det kommunene samlet har innarbeidet av effektiviserings- og sparetiltak i sine budsjetter for 2019, er svarene i budsjettundersøkelsen gruppert etter utgiftskorrigerte frie inntekter.

Behovet for inntektsvekst i disse gruppene ble så vektet opp i forhold til innbyggertall. Det gir et anslag for effektivisering- og sparetiltak i kommunenes budsjette i 2019 i underkant av 4 milliarder kroner.

Figur 15: Effektiviserings- og sparetiltak i budsjettene for 2019

5. Investeringsbudsjettet

5.1 Investeringsbudsjett 2019

Investeringer i kroner per innbygger	Skole	Barnehage	Helse og omsorg (inkl. boliger)	Kultur, idrett og kirke	VAR	Øvrige områder	Sum investeringer (ekskl. videreutlån)
Kommuner under 10 000 innb	4 335	442	5 276	1 802	3 270	5 420	20 546
Kommuner 10000 - 19999 innb	3 491	391	3 449	1 409	2 848	3 487	15 074
Kommuner 20000 - 59999 innb	5 189	686	2 198	2 027	3 620	4 092	17 812
Kommuner 60000 - 300 000 innb	2 899	465	3 084	1 709	2 090	3 106	13 352
Oslo	4 052	1 161	4 092	4 417	3 374	3 438	20 534
Alle	3 738	661	3 341	2 385	2 814	3 559	16 498

Tabell 3 – Investeringer 2019 i kroner per innbygger – etter sektor og kommunestørrelse²

Rådmennenes forslag til investeringsbudsjett i 88 kommuner viser at disse kommunene planlegger å investere for 48 mrd. kroner (kr. 16 498 per innbygger). Basert på dette anslår KS at planlagt investeringsvolum for alle landets kommuner vil utgjøre i størrelsesorden 85 - 90 mrd. kroner i 2019. Dette er på nivå med tilsvarende anslag i budsjettundersøkelsen for 2018 tillagt prisvekst. Det kan se ut til at knappe 43 prosent av investeringene vil skje innenfor skole og helse- og omsorg (inkludert boliger), fordelt med 19-20 mrd. kroner innen skole og 17-18 mrd. kroner innen helse- og omsorg (inkl. boliger). Samlet sett ligger investeringsandelen for disse sektorene marginalt høyere enn i fjorårets

² Øvrige områder omfatter bl.a. kommunal infrastruktur (utenom VAR), rammebevilgninger til oppgradering av eiendommer, brann- og beredskap, transportmidler, IKT, administrasjonsbygg og flerformålsbygg.

budsjettundersøkelse. Andelen skoleinvesteringer har gått noe opp, mens andelen helse- og sosialinvesteringer har gått noe ned.

Undersøkelsen viser videre at planlagt investeringsaktivitet er høyest i Oslo, og aktiviteten ser ut til å bli høy innenfor alle sektorer. Det høye investeringsnivået pr innbygger må ses i sammenheng med blant annet høy befolkningsvekst og at Oslo er både kommune og fylkeskommune.

Utenom Oslo er det kommunene med under 10 000 innbyggere som legger opp til høyest investeringsaktivitet. Det er spesielt investeringer innen helse og omsorg (inkl. boliger) som trekker opp investeringsnivået i disse kommunene. I tillegg planlegges det også med høy investeringsaktivitet innenfor selvkostområdene vann, avløp og renovasjon (VAR).

Investeringene i kommunene utenom Oslo utgjør i 2019 om lag 15 265 kroner per innbygger. Kommuner med utgiftkorrigerede frie inntekter per innbygger under 98 pst av landsgjennomsnittet legger opp til lavere investeringsaktivitet enn øvrige kommuner, og særlig innenfor helse og omsorg (inkl. boliger) og øvrige områder. Høyere investeringsvolum innenfor vann, avløp og renovasjon (VAR) trekker i motsatt retning.

Kommuner (ekskl. Oslo) investeringer i kroner per innbygger - gruppert etter utgiftskorrigerede frie inntekter i 2017	Skole	Barnehage	Helse og omsorg	Kultur, idrett og kirke	VAR	Øvrige områder	Sum investeringer (ekskl videreutlån)
Under 98 pst av landssnitt	3 577	410	2 473	1 607	2 995	3 108	14 170
98 - 102,9 pst av landssnitt	3 434	597	2 900	1 892	2 312	3 629	14 764
Over 103 pst av landssnitt	4 327	520	5 190	1 811	2 646	4 689	19 182
Alle	3 642	509	3 112	1 763	2 643	3 596	15 265

Tabell 4 - Investeringer 2019 i kroner per innbygger – etter sektor og utgiftskorrigerede frie inntekter³

5.2 Finansieringen av investeringer (ekskl utlån)

Kommuner med 60 – 300 000 innbyggere er noe mindre avhengige av ekstern lånefinansiering i 2019 enn øvrige kommuner. Disse kommunene har også i større grad enn øvrige kommuner klart å finne rom i driftsbudsjettet til egenfinansiering av investeringer.

³ Kommunenes frie inntekter består av skatteinntekter og rammetilskudd. Disse varierer mellom kommunene. I tillegg er forskjeller kommunene i mellom når det gjelder størrelse, demografisk sammensetning og geografisk struktur. I utgiftskorrigerede frie inntekter tas det både hensyn til at kommunene har ulikt nivå på de frie inntektene og har ulik kostnadsstruktur.

	Netto låneopptak (budsjettere videreutlån er fratrukket)	Salg av anleggsmidler	Annen ekstern finansiering (inkl netto avdrag utlån)	Overført fra drift	Netto bruk av avsetninger
Kommuner under 10 000 innb	65 %	3 %	24 %	2 %	6 %
Kommuner 10000 - 19999 innb	63 %	5 %	27 %	2 %	3 %
Kommuner 20000 - 59999 innb	71 %	5 %	19 %	2 %	3 %
Kommuner 60000 - 300 000 innb	63 %	4 %	22 %	10 %	1 %
Oslo	75 %	1 %	18 %	2 %	4 %
Alle	68 %	3 %	21 %	5 %	3 %

Tabell 5 – Finansiering av investeringer etter kommunistørrelse 2019

Grupperes kommunene (utenom Oslo) i stedet etter utgiftskorrigerede frie inntekter fordeler finansieringen seg slik:

Kommuner (ekskl. Oslo) - utgiftskorrigerede frie inntekter i 2016	Netto låneopptak (budsjettere videreutlån er fratrukket)	Salg av anleggsmidler	Annen ekstern finansiering (inkl netto avdrag utlån)	Overført fra drift	Netto bruk av avsetninger
Under 98 pst av landssnitt	69 %	5 %	21 %	3 %	2 %
98 - 102,9 pst av landssnitt	67 %	3 %	22 %	8 %	0 %
Over 103 pst av landssnitt	59 %	3 %	22 %	7 %	9 %
Alle	66 %	4 %	22 %	6 %	2 %

Tabell 6 – Finansiering av investeringer etter utgiftskorrigerede frie inntekter 2019

Basert på utvalgsundersøkelsen anslår KS at det planlegges en investeringsaktivitet i kommunene utenom Oslo på 70-75 mrd. kroner i 2019. Med en lånefinansieringsandel på 66 prosent tilsvarer dette en lånefinansiering på i størrelsesorden 45-50 mrd. kroner. Noe av lånefinansieringen vil være bruk av ubrukte lånemidler fra tidligere år. Tas det i tillegg hensyn til at kommunenes avdrag vil øke noe kommende år, kan dette indikere at kommunene utenom Oslo planlegger å øke sin lånegjeld (eksklusiv formidlingslån) med i størrelsesorden 12 - 25 mrd. kroner, eller anslagsvis 3 – 6 pst av samlede inntekter. Dette er i samme størrelsesorden som anslaget for lånevekst i 2018 i fjorårets budsjettundersøkelse.

5.3 Investeringsbudsjett 2019 – 2022

Investeringer - utvalgskommunene	2019	2020	2021	2022	2019-2022
Investeringer i anleggsmidler	47 667 102	45 318 954	39 130 059	32 432 187	164 548 302
Utlån og forskutteringer	5 928 244	5 453 779	5 693 775	6 016 011	23 091 809
Kjøp av aksjer og andeler	464 439	430 419	436 301	447 345	1 778 504
Avdrag og avsetninger	3 153 975	3 087 235	3 100 240	3 489 315	12 830 764
Sum finansieringsbehov	57 213 760	54 290 387	48 360 374	42 384 857	202 249 378
Låneopptak	-38 458 777	-36 484 090	-31 243 134	-26 145 842	-132 331 843
Tilskudd	-1 753 689	-1 693 940	-1 932 602	-2 133 213	-7 513 444
Refusjoner og mottatte avdrag	-10 425 912	-10 364 960	-9 874 291	-8 842 644	-39 507 808
Overført fra drift	-2 322 224	-2 327 364	-2 326 969	-2 203 828	-9 180 385
Salgsinntekter, bruk avsetninger og andre inntekter	-4 253 158	-3 420 033	-2 983 378	-3 059 330	-13 715 900
Sum finansiering	-57 213 761	-54 290 387	-48 360 374	-42 384 857	-202 249 379

Tabell 7 – Investeringer 2019 - 2022 i 1 000 kroner

Økonomiplanene i de 88 kommunene i budsjettundersøkelsen, som har drøyt halvparten av landets folketall, viser at disse kommunene i perioden 2019 – 2022 har planer om å investere i anleggsmidler for i overkant av 160 mrd. kroner. Av dette planlegges 48 mrd. kroner investert i 2019. Dette indikerer at investeringene for alle landets kommuner i perioden 2019 – 2022 vil ligge på omlag 300 mill. kroner. Investeringene i kommunene i budsjettundersøkelsen viser samtidig en fallende tendens gjennom økonomiplanperioden, og planlagte investeringer i 2022 utgjør 2/3 av planlagt investeringsnivå i 2019. Det kan ikke ses bort fra dette kan ha sammenheng med økonomiplanen har får et mer tentativt preg mot slutten av perioden, og at investeringsnivået vil bli høyere enn det økonomiplanene planen indikerer.

Lånefinansieringen av investeringene i utvalgs kommunene ligger stabilt på 62 - 68 prosent av anleggsinvesteringene i hele økonomiplanperioden (deler av låneopptaket i tabell 7 ovenfor gjelder innlån til videre utlån).